

Onderwerp:	Reactie Staring Advies op internetconsultatie wijziging Omgevingsregeling eDNA als erkende maatregel
Datum:	17 januari 2025
Opgesteld door:	Ing. Robert Top en Ir. Gijs Baller

1. Inleiding

De Ministeries van LNV en VRO zijn voornemens de Omgevingsregeling te wijzigen betreffende het erkennen van eDNA als methode om te voldoen aan de specifieke zorgplicht (art 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving) ten aanzien van flora- en fauna-activiteiten waar bedrijven en woningeigenaren aan moeten voldoen bij het isoleren van grondgebonden woningen. De overheid biedt geïnteresseerden en belanghebbenden de mogelijkheid om op dit voornemen te reageren. Deze memo bevat de reactie van ecologisch adviesbureau Staring Advies, gevestigd te Hoog-Keppel, betreffende het voornemen.

2. Reactie Staring Advies

Staring Advies acht de eDNA-methode zoals voorgesteld in het document *12122024_Wijziging van de Omgevingsregeling soortenDNA als erkende maatregel_DEF* ongeschikt voor het doel waarvoor deze is opgesteld, namelijk invulling van de specifieke zorgplicht, omdat er nog te veel onzekerheden zijn in de werkwijze om de gewenste bescherming van gebouwbewonende vleermuizen te kunnen garanderen. Deze conclusie wordt door Staring Advies op de volgende wijze onderbouwd.

- Staring Advies acht de toepassing van de eDNA-methode uitsluitend geschikt voor het uitsluiten van de aanwezigheid van vleermuissoorten over een onbekende periode voorafgaand aan de monstername, op de voorwaarde dat de monstername op correcte wijze wordt uitgevoerd door een deskundige op het gebied van vleermuizen.
- Staring Advies acht het onvoldoende bewezen dat eDNA van vleermuizen 6 maanden of langer detecteerbaar is, omdat uit de onderbouwende onderzoeken niet blijkt dat voldoende rekening is gehouden met de aanwezigheid van eDNA dat niet direct gerelateerd is aan verblijfplaatsen in het betreffende pand. Zo kunnen vleermuizen ook aantikken en landen aan gebouwen die natuurvrij zijn gemaakt en derhalve kan het gedetecteerde eDNA in de betreffende onderzoeken ook jonger zijn dan de veronderstelde leeftijd van 6, 9 of 12 maanden. Staring Advies acht meer onderzoek naar de detectietijd van eDNA noodzakelijk voordat de wijziging in werking kan treden.
- Staring Advies acht het noodzakelijk dat de monstername wordt uitgevoerd door een vleermuisdeskundige, omdat alleen een vleermuisdeskundige goed kan inschatten welke openingen geschikt zijn voor vleermuizen, waar zich deze bevinden en zodoende waar de

monsternamen exact moet plaatsvinden. Daarnaast acht Staring Advies het onwenselijk dat de monsternamen worden uitgevoerd door een partij die er verregaande belangen bij heeft dat er geen positief resultaat wordt gevonden.

- Staring Advies acht het noodzakelijk dat bij een positief resultaat van de eDNA-analyse vervolgonderzoek wordt uitgevoerd naar de aard en functie van de verblijfplaatsen, bijvoorbeeld middels de beschreven methode in het Vleermuisprotocol. Een positief eDNA-resultaat verschaft weinig of geen informatie over de exacte locatie en functie van de verblijfplaatsen, zeker niet wanneer één monster wordt genomen van bijvoorbeeld een woning (in plaats van één monster per geschikte opening). Verblijfplaatsen kunnen zich bijvoorbeeld bevinden onder dakpannen, achter houten constructies of in een spouwmuur, zonder dat dit blijkt uit de locatie van de opening en de monsternamen. eDNA geeft ook geen informatie over de functie van de verblijfplaats, bijvoorbeeld een kraamverblijfplaats, een paarverblijfplaats of een winterverblijfplaats. Het is van belang de functie van de verblijfplaats te kennen, om de juiste maatregelen te kunnen treffen voor de bescherming van de vleermuizen (dit betreft niet alleen het individu maar kan doorwerken tot populatieniveau). Het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen is essentieel voor het behoud van vleermuizen in alle gevallen waarin verblijfplaatsen en/of individuen van vleermuizen negatieve effecten kunnen ondervinden van menselijk handelen.

- Staring Advies ziet wel kansen met betrekking tot het toepassen van eDNA om de isolatieopgave te versnellen. Uit de eerste onderzoeksresultaten blijkt het aandeel false negatives laag te zijn, lager dan bij protocolonderzoek. Wanneer de openstaande vragen met betrekking tot onder andere de detecteerbaarheid van eDNA over langere periodes beantwoord zijn zou een negatief van het eDNA-onderzoek mogelijk voldoende zijn om de aanwezigheid van vleermuizen uit te sluiten.